

Projectes corominians

JOAN PUJADAS I MARQUÈS

La Fundació Pere Coromines és la institució encarregada de vetllar, preservar, donar a conèixer i continuar l'obra iniciada per Joan Coromines i Vigneaux (Barcelona, 1905-Pineda de Mar, 1997), un dels lingüistes catalans més important del món, de qui enguany es compleix el centenari del seu naixement.

AQUESTA INSTITUCIÓ VA SER CREADA *in extremis* pel lingüista Joan Coromines poc abans de la seva mort, esdevinguda l'any 1997, i per expressa voluntat del seu fundador porta el nom del seu venerat pare, l'escriptor, advocat i polític don Pere Coromines.

De fet, la Fundació Pere Coromines, de manera modesta i callada, no ha deixat de treballar en la consecució dels seus objectius des de la seva fundació. Aquesta entitat, presidida per Max Cahner, ha anat editant ininterrompudament els diversos volums de l'Epistolari Joan Coromines (EJC). El primer a publicar-se, ja l'any 1998, va ser el que recollia la relació epistolar entre Coromines i el seu mestre Pompeu Fabra. De mica en mica, han anat apareixent els set volums publicats fins ara, el darrer dels quals recull la correspondència amb l'escriptor i editor Joan Sales. Als volums apareguts fins ara se'ls afegiran aquest any l'Epistolari Joan Coromines & Josep M. de Casacuberta, que recull la relació epistolar amb el mestre i amic Josep M. de Casacuberta, filòleg i editor de prestigi, fundador i *alma mater* de l'Editorial Barcino, i l'Epistolari Pere Coromines & Joan Coromines, que aplega tota la correspondència mantinguda entre pare i fill, que s'estén de 1925 a 1939, període que correspon als «anys d'aprenentatge» de Joan Coromines a Montpeller, Madrid, Zuric i París, a més dels crus anys de la Guerra Civil (1936-1939) i de l'incipient exili, quan mor el seu pare, don Pere, a finals d'any de 1939 a Buenos Aires, on s'havia refugiat bona part de la família.

El projecte global d'edició de l'Epistolari Joan Coromines (EJC) és previst que tingui uns vint-i-cinc volums. Els altres volums projectats reuniran la correspondència que J. Coromines va mantenir amb intel·lectuals de la talla de M. Sanchis Guarner, Lluís Nicolau d'Olwer, Jor-

Inauguració de la plaça de Pere Coromines al barri del Raval de Barcelona. D'esquerra a dreta, Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, Joan i Júlia Coromines (27 d'abril de 1995)

di Rubió, Pere Bohigas i Pere Bosch i Gimpera. També es publicarà la relació epistolar mantinguda amb el seu mestre don Ramón Menéndez Pidal, amb els col·legues bascos Antonio Tovar, Koldo Mitxelena i Luis Agut, i els col·legues castellans exiliats a Amèrica Tomás Navarro Tomás i Américo Castro, entre d'altres.

La Fundació també té previst publicar l'Obra Completa de Joan Coromines (OCJC), que reeditaria tota la producció no lexicogràfica del nostre filòleg. Dins d'aquest projecte, també es durà a terme l'edició dels *Itineraris* de Joan Coromines (IJC), que pretén recollir les 215 narracions de les excursions que Joan Coromines va fer entre 1923 i 1934. Es tracta d'unes narracions minucioses de les seves excursions de joventut. En alguns casos les narracions van acompanyades de fotografies

dels indrets visitats. Prova del valor que Joan Coromines donava a aquestes narracions completament inèdites és l'excel·lent estat de conservació en què es troben. Les narracions, de llargada diversa, permeten refer les diverses excursions que va fer durant la seva joventut. L'interès d'aquests *Itineraris* de Joan Coromines (IJC) superen el mer valor filològic o científic, ja que sovint

ES DURÀ A TERME L'EDICIÓ DELS *ITINERARIS* DE JOAN COROMINES, QUE PRETÉN RECOLLIR LES 215 NARRACIONS DE LES EXCURSIONS QUE JOAN COROMINES VA FER ENTRE 1923 I 1934

D'esquerra a dreta, Ramon d'Alòs-Moner, Joan Coromines, Lluís d'Alòs-Moner, Pau Vila, Hilde Stein d'Aramon, Josep Maria de Casacuberta, Montserrat d'Alòs-Moner, Pompeu Fabra i Ramon Aramon (Pirineu, febrer de 1935)

és el muntanyenc apassionat qui parla per boca de Joan Coromines amb una qualitat literària innegable.

Però, de ben segur, el projecte més emblemàtic de tots aquests, que s'esdevindrà al darrer trimestre d'enguany, és la inauguració de la seu de la Fundació Pere Coromines, instal·lada a l'antiga casa pairal dels Coromines a Sant Pol de Mar (Maresme). Aquesta seu, completament rehabilitada, acollirà la biblioteca i l'arxiu de Joan Coromines. Aquest ha estat un procés llarg, que sens dubte significarà una nova etapa en les activitats de la Fundació Pere Coromines, que durant aquests anys ha trobat a faltar l'existència d'una seu física per poder portar a terme els seus objectius. ■

JOAN PUJADES I MARQUÈS
és membre de la Fundació Pere Coromines

DEU LLIBRES RECOMANTS DE JOAN COROMINES

PER JOAN PUJADES I MARQUÈS

Qualsevol aproximació a l'obra de Joan Coromines no pot obviar la seva producció més monumental, concretada en els seus grans diccionaris etimològics. Un lloc d'honor escau al *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* (1980-2001, 10 vols.) i a l'*Onomàstica Cataloniae* (1989-1997, 8 vols.), el diccionari etimològic dels noms de lloc de tots els Països Catalans. En *El parlar de la Vall d'Aran* (1990), J. Coromines va aplegar tots els seus coneixements immensos sobre la llengua occitana. I, finalment, el *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico* (1980-1991, 6 vols.), el gran diccionari etimològic de la llengua castellana.

Un dels pocs textos divulgatius que va escriure Joan Coromines és *El que s'ha de saber de la llengua catalana* (1954). Escrit inicialment en anglès com a text de presentació de la nostra llengua per als nord-americans que s'interessessin pels Jocs Florals de Nova York de 1951, no havent-se publicat aleshores, va ser traduït al català i publicat com a primer volum de la col·lecció Raixa. Tot i els anys transcorreguts, encara és útil per la claredat de les explicacions i l'amenitat del text.

A mig camí entre la divulgació i l'especialització hi ha *Lleures i converses d'un filòleg* (1971), volum miscel·lani d'interès lingüístic variat adreçat a un públic ampli.

En *Estudis de toponímia catalana* (1965-1970, 2 vols.), Joan Coromines va aplegar un seguit d'articles publicats fins aleshores en diverses revistes especialitzades sobre el tema de la toponímia, del qual era el gran especialista. *Entre dos llenguatges* (1976-1977, 3 vols.) recull tot un seguit d'articles publicats en revistes especialitzades.

Per a l'aproximació biogràfica a la vida de Joan Coromines és imprescindible l'*Album Joan Coromines* (1997), mentre que per a una aproximació crítica a la producció científica del nostre lingüista és també imprescindible els treballs aplegats en *L'obra de Joan Coromines: cicle d'estudi i homenatge* (1999).